

Genebrardus, & alii. Unum accipe Didymum relatum in Catena Græca Danielis Barbari. *Inimici Regis Christi sunt peccatores omnes: cum vero in corde eorum sagitte Christi infiguntur, ab inimicitia discedunt, & Regem adorant.* Ecce, qua ratione tota Dei virtus potentissima sit omnino necessaria, ut ei obdurata hominum corda subiciantur, non ferrea ac servili conditione, sed dulci, amica, & filiali; ut conigi in Paulo Actor. 9. 4. in Magdalena Luc. 7. 38. & aliis ad Christi pedes proidentibus.

1235 Sibi consonat alibi sæpe purpureus idem Pfaltes; præferunt Psalm. 109. 1. *Dixit Dominus Domino meo: Sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.* In primis, quod det Christo dexteram suam Deus, fortasse est conferre illi non tantum supremum honorem, sed suæ omnipotentiae virtutem, quæ in litteris inspiratis solet dextera nomine appellari. Vel designat etiam evidentissimam divinæ virtutis ostensionem in Christo, & per Christum. Hæc porro necessaria est, ut hostes Christo quam infensissimi, reddantur ei subditi, atque illius pedibus subternantur, ut scabellum, quod ea propter sanctum dicitur Psalm. 98. vers. 5. Unde, ut argute observat noster Alcazar ad Psalm. 109. Christi inimicos parari ipsi scabellum pedum, est eos ad vitæ sanctæ rationem perducere. Quod spectasse Paulum ad Hebræ. 10. 12.

arbitratur: *Unam pro peccatis offerens hostiam, in sempiternum sedet in dextera Dei, de cetero expectans donec ponantur inimici ejus scabellum pedum ejus.* Una enim oblatione consummavit in sempiternum sanctificatos. Properea igitur federe dicitur ad dexteram Dei, ut evidentissima divinæ virtutis ostensione utatur ad obdurata peccatorum corda convertenda, & sanctificanda. Atque hoc illud est, quod subrexitur: *Virgam virtutis tua emittet Dominus ex Sion: dominare in medio inimicorum tuorum.* Per virgam virtutis nonnulli intelligunt sceptrum potentia Christi, sive potentiam ejus Regiam, ut Genebrardus. Vel virga virtutis erit ipsamet Spiritus sancti virtus potentissima, & fortissima, qua induti Apostoli sunt ad obdurata Gentium corda conterenda Act. 1. 8. Erit itaque effectus hujus virgæ, *Dominare in medio inimicorum.*

Vel obduratissima corda, ferrea, & adamantina expugnata, & Christi subiecta imperio.

Vel juxta Symmachi lectionem; *corripe intus inimicos.* Hebraice pro in medio, est, in interiori, in cordibus; nempe vel obduratissima etiam corda ferrea, & adamantina obtinebis, tibi subicies, tuoque imperio. Quod est planè divinæ virtutis opus in eximium ejus cedens laudem.

1236 In faxeo duarum tabularum volumine divinam legem fuisse ipso Dei digito exararam, testatur Moyses Exod. 31. 18. *Deditque Dominus Moysi in Monte Sinai duas tabulas testimonii lapideas scriptas digito Dei.* Certè, digito Dei scriptas nonnulli putant, id est; supernaturali Dei potentia, quæ digito Dei dicitur Exod. 8. 19. Hebræi enim brachio Dei, & digito, quæ actionis sunt instrumenta, potentiam divinam significant; & rō Dei significari ajunt ingentem potentiam, id est, omnipotentem virtutem. Cæterum occurrit digito ipsius Dei, ingenti nempe ipsius potentia divina inscribitur lex? Nōne ad id factis superque erat sola Moysis manus, aut Angelorum ministerium? Quorum tota Dei potentia exeritur? Etenim dura, obdurataque hominum corda lapidibus illis designabantur: unde Paulus 2. Corint. 3. 3. *Epistola estis Christi scripta non in tabulis lapideis, sed in tabulis cordis carnalibus.* Et Zacha. 7. 12. *Posuit cor suum ut adamantem, ne audiret legem.* Chaldæus, *ne susciperet legem.* Ut verò faxea & adamantina peccatorum corda emoliantur, cædenti atque exaranti cedant, eternam figuram apprehensam faciliè recipiant, sacrosque characteres, & totam divinæ legis observantiam, non humana, non Angelica potentia sat est, sed necessaria prorsus ipsa Dei virtus potentissima. Ut enim divinum oraculum apud Ezech. 23. 19. *Auferam cor lapideum de carne eorum, & dabo eis cor carneum* (id est, tenerum) *ut in præceptis meis ambulent.* & apud Jeremiam 31. 33. *Dabo legem meam in visceribus eorum, & in corde eorum scribam eam.* Arduum hoc, & solius divinæ omnipotentia opus. Opportunè ad rem Galfridus in Catena Tilmanni ad cap. 5. Lucæ: *Nolite obdurare corda vestra, charissimi: in lapideis tabulis solius Dei digitus scribit, qui potens est de lapidibus filios Abrahæ suscitare.* Preme illud, *solius Dei digitus scribit.*

Exod. 31. 18.

Solius Dei digitus in tabulis lapideis scribit, quia solus ipse lapidea corda emoluit, ut suam imprimas legem.

2. Cor. 3. 3.

Ezech. 23. 19.

Galfrid.

PARS CAPITIS TERTIA.

à versu II. ad 23.

Quæ requiem, & hæreditatem à Christo, & Deipara quasitam, à Deo assignatam, ab illis possessam in Populo imprimis Israelitico; deinde, eo repudiato, in orthodoxa Ecclesia, Hispaniensi signatim, ac Religiosa præsertim: nec non Ecclesiæ Christianæ dilatationem venustissimè ostendit.

Verf. 11. *Et in his omnibus requiem quaesivi; & in hæreditate Domini morabor.*

Verf. 12. *Tunc præcepit, & dixit mihi Creator omnium, & qui creavit me, requievit in tabernaculo meo.*

Verf. 13. *Et dixit mihi: In Iacob inhabita, & in Israel hæreditare, & in electis meis mitte radices.*

ARGUMENTUM.

Requies & hæreditas quaesita & assignata.

1237

AMETSI, ex Versu præcedenti omnem populum, gentemque sub ditione contineant sua JESUS, & MARIA; amplissimumque eorum extet Regnum, quod omnes Nationes complectatur; exquirunt in odō uterque solliciti novam gloriam, stabile nempe domicilium, diuturnam, pacatamque sedem, sive peculiarem populum cui sese maxime insinuent, quem in summis deliciis habeant, quem suscipiant tuendum; defendendumque. Populus hic Israelitica in primis Gens fuit, quæ hæreditatis nomine venit intelligenda, & quæ à Deo ipso assignatur & decernitur, præsignata inter Christiana Ecclesia, atque ex utroque populo Judaico, & Gentili electis ad gloriam.

in hæreditate Domini morabor, aposiopesis continet, quod minus exprimat quam sentiat. Unde ex Pauli de Palatio mente sensus erit: In omni populo, in quo requiescam, & in ejus hæreditate polliceor me moraturam. Paulò aliter Jansenius ibi, & Prado. Tom. 2. in Ezech. fol. 211. qui loco Domini Græcis esse observant τὸν, quod est alicujus, vel cujus. Unde est sensus: *Quaesivi in cujus hæreditate morarer*; vel; *ut in alicujus hæreditate morarer.* Nam particula est, est hic ut, ex usu sacræ scripturæ Genes. 20. 7. *Orabit pro te, & vives*, id est, *ut vivas.* Ad Hebræ. 12. 9. *obtemperavimus Patri spirituum, & vivemus*, id est, *ut vivamus.* Vide Salmeronem Prolego. 16. fol. 409.

Ast quænam illa requies quaesita? Utrique *Quænam hæc requies quaesita.*

populus, in quo requiesceret per dilectionem, explicat noster Sa. Ubi verbum, *quaesivi*, præ se fert sollicitam quamdam inquisitionem, & investigationem, emittentemque ad id animum. Ut enim S. Lauren. Justin. in Fasciculo amoris c. 6. *Inquieta res est amor, & propriis stimulis agitata.* Et ut agebat S. August. 1. 11. de Civ. Dei c. 28. *Amor meus pondus meum, illuc feror quocumque feror.* Et Pl. 54. 25. *Injecta super Dominum curam tuam.* Hebraicè, *onus, vel pondus tuum*; S. Hieron. in Psalterio; *charitatem tuam, dilectionem tuam.* Hæc onus, vel pondus appellatur, quod in rem amatam suo apte pondere fertur amans. Ergo in omnibus requiem quaerit Dei Verbum, amoris stimulis, & pondere huc illucque agitatum: populum, in quo per amorem, amorisque documenta requiescat, inquit, & vestigat. *Quos enim amamus* (ait S. Bernard. Epist. 90.) *in ipsis profecto requiescimus.* Unde Sophon. 3. 15. *Silēbit in dilectione*: Hebraicè, *quiescet in dilectione.*

Inquieta res amor, non nisi in amore requiescit. S. August. Pl. 54. 25

S. Bernard.

TEXTUS ENODATIO.

1238 **P**Rior Versiculus sic effertur à Tigrina: *Post hæc omnia quaesivi quietem, & in alicujus possessione domicilium.* Drusus ita: *Cum his omnibus quietem quaesivi, & cujus in hæreditate pernoctarem.* Camerarius; *Apud omnes illos habitationem quaesivi, ut sedem alicubi invenirem.* Et quidem Græcè est *πὸ τῶν πατρῶν*, id est, *cum his omnibus.* Quasi dicat: Cumque horum, vel potius, cumque rerum omnium potire, requiem tamen mihi quaesivi, locum quaesivi, & populum; in quo requiescerem, meque oblectarem quasi in populo mei cultore, sapiente, pio, & sancto. Illud verò, & P. Ildeph. de Flores in Eccles.

Enodatio verborum.

1239 Rursus dubium esse potest, quid nomine